

Laufer Balázs¹

A nemzetbiztonság veszélyeztetésének megjelenési formái az egyes jogszabályokban

*Manifestations of Threats to National Security
in the Field of Legislation*

A biztonságpolitikában és a nemzetbiztonsági közösségben több elnevezés is létezik a nemzetbiztonság veszélyeztetésére, ilyenek többek között az új kihívások, a nemzetbiztonsági kockázatok, a nemzetbiztonság veszélyeztetése, a fenyegetések. A tanulmány kísérletet tesz annak bemutatására, hogy a magyar jogszabályokban milyen szakkifejezések szerepelnek. A szerző célja annak megvilágítása, hogy sokszor nem egységesen használják a fogalmakat. A tanulmány felhívja a figyelmet arra, hogy a nemzetbiztonság fenyegetésének vannak fokozatai, amelyet a szakmai kifejezésekben is célszerű követni.

Kulcsszavak: nemzetbiztonság, veszélyeztetés, kihívások, kockázatok, fenyegetések, skála

There are several phrases in the security studies and in the intelligence community for endangering national security, such as: new challenges, national security risks, endangering national security, threats. The study attempts to present the technical terms used in Hungarian legislation. The aim of the author is to shed light on the fact that in the defence system it often occurs that the terms are not used uniformly. The study draws attention to the fact that there are levels of threat to national security that should be followed in professional terms as well.

Keywords: national security, endangering, challenges, risks, threats, scale

¹ Dr. Laufer Balázs PhD, tanársegéd, Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Terrorrelhárítási Tanszék, e-mail: Laufer.Balazs@uni-nke.hu, ORCID: 0000-0002-5877-7694

1. Bevezetés

A tanulmányban azt vizsgálom, hogy az egyes magyar jogszabályokban miként jelenik meg a nemzetbiztonság veszélyeztetése. Céloom annak megvilágítása, hogy a normákban a veszélyeztetésre alkalmazott egyes kifejezéseket és fokozatokat nem határozták pontosan meg, aminek következtében az egyes szavak használata zavart is okozhat. Előfeltevésem szerint a vizsgált jogszabályokban a nemzetbiztonság veszélyeztetésének megjelenése nem egységes, olykor nem következetes a fogalomhasználat, egyes jogszabályokban kísérlet történik a veszélyek fokozatainak jogszabályi rögzítésére, más jogszabályokban viszont nem.

Jelen tanulmányban a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény, a minősített adat védelméről szóló törvény, valamint egy migrációs jogszabály, a szabad mozgás jogával rendelkezők beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény alapján vonok le következtetéseket. Egy következő tanulmányban a migrációs joganyag (a menedékjogi törvény, a szabad mozgás jogával rendelkezők beutazásáról és tartózkodásáról, valamint a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény és végrehajtási rendeleteik, továbbá a három hónapot meg nem haladó tartózkodásra jogosító vízum kiadását megelőző kötelező egyeztetés eseteiről szóló IRM-KÜM-PTNM rendelet) elemzése történik majd meg a nemzetbiztonság veszélyeztetésének megjelenésén keresztül. Terveim szerint a harmadik írás a rendőrségi és a honvédelmi törvény, valamint az új Nemzeti Biztonsági Stratégia fenti szempontú elemzésére vállalkozik a jövőben.

Hipotézis: célszerűnek tűnik nemzetközi minták alapján, de a magyar nyelv változatosságát és kifejezőkészségét kihasználva egy veszélyeztetést jól leíró skála megalkotása, amely a későbbiekben a nemzetbiztonsági, terrorelhárítási, migrációs, honvédelmi és rendőri apparátusok szakmai igényével és a szakkifejezésekkel összhangban egységes értelmezést tesz lehetővé.

A nemzetbiztonság veszélyeztetettsége súlyossági fokozatok szerint kategorizálható. Ilyen kategóriák ismertek a biztonság- és védelempolitikában, továbbá a minősített adatok védelme is egyfajta fokozatosságra épül. Ez a kategorizálás ugyanakkor hiányzik a nemzetbiztonsági ellenőrzéseknél és a nemzetbiztonsági célú migrációs ellenőrzéseknél is, bár utóbbi területen érzékelhető különbségtétel a kockázat, a súlyos veszély, a nemzetbiztonsági érdek általános sérelme és egyéb árnyalatok megfogalmazásával.

1.1. Kihívás, kockázat, fenyegetés

Resperger István kutatásai alapján a kihívás, kockázat, fenyegetés hármasság fogalmi rendszerét vezette be. Több tanulmányában² is kifejtette, hogy a kihívás, kockázat, fenyegetés fokozatokként értelmezendő, a veszélyek alacsony megnyilvánulási

² Resperger István: Biztonsági kihívások, kockázatok, fenyegetések és ezek hatása Magyarországra 2030-ig. *Felderítő Szemle*, 12. (2013), 3. 5–36. 5.; Resperger István: *A fegyveres erők megváltozott feladatai a katonai jellegű fegyveres válságok kezelése során*. Doktori értekezés. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2002. 45.

szintjétől a legmagasabb irányába tartó hármas modell, amelyben a biztonsági környezet jól értelmezhető.³

Gazdag Ferenc és Tálás Péter a biztonságot veszélyeztető tényezőkről szóló háromrészes tanulmányorozatban mutatta be részletesen,⁴ hogy miként lehet osztályozni azokat, milyen a biztonságpolitika komplexitása a 21. században, továbbá rávilágított a biztonsági kihívások magyar értelmezésének lényegi elemeire. (Tanulmányom szempontjából az is figyelmet érdemel, hogy a hivatkozott átfogó írásorozatban a biztonságot veszélyeztető tényezők és a kihívások fogalma közé olykor egyenlőségjelet tesznek a szerzők, máskor szinonimaként jelennek meg a kockázatok, a kihívások, a veszélyforrások vagy a fenyegetések mint kifejezések.) A biztonságot veszélyeztető tényezőket – írják az I. részben – vizsgálhatjuk fokozatosságuk, illetve intenzitásuk alapján. „Beszélhetünk kihívásokról vagy kockázatokról, feszültségekről vagy fenyegetésekről, válságokról, konfliktusokról, és háborúkról. A felsorolás egyúttal egy intenzitási sorrendet is mutat az egyszerű esettől a súlyosabb, bonyolultabb irányába.”⁵

1.2. Nemzetbiztonsági kockázat rendészeti keretben

A rendészet szakirodalmában is megjelenik a nemzetbiztonsági kockázat fogalma, kérdésköre. A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok olyan rendvédelmi szervek, amelyek rendészeti igazgatási feladatokat csak korlátozott körben teljesítenek.⁶ A polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat ezért a másodlagos rendészeti szervek körébe sorolhatjuk.⁷ Ugyanakkor a szolgálatoknak több olyan hatáskörük is van, amelyek nehezen sorolhatók a rendészet kategóriájába (ilyen érdeklődési terület például a politikai vagy gazdasági hírszerzés, más államok döntéshozóinak rejtett befolyásolása vagy a szűken értelmezett kémelhárítás). Egyes szakértők a nemzetbiztonsági

³ A kihívások: az általánosan értelmezett biztonság egyes összetevőire ható olyan helyzetek és állapotok összessége a lehetséges veszélyek legalacsonyabb megnyilvánulási szintjén, amelyek eredőj általában hátrányosan befolyásolják a belső és a külső stabilitást, és hatással lehetnek egy adott régió hatalmi viszonyaira. A kockázatok: az általánosan értelmezett biztonság egyes összetevőire ható olyan helyzetek és állapotok összessége, a lehetséges veszélyek olyan megnyilvánulási szintjén, amikor a nemzeti érdekek sérülhetnek, ezáltal veszteségek keletkezhetnek. A fenyegetések: az általánosan értelmezett biztonság egyes összetevőire ható olyan helyzetek és állapotok összessége a lehetséges veszélyek legmagasabb megnyilvánulási szintjén, amikor a nemzeti érdekek sérülhetnek, és közvetve hatással lehetnek a nemzeti értékek megőrzésére. Az érdekek képviselésének módszerei és eszközei előnyben részesítik a kikényszerítést vagy az erőszakos úton történő megoldás lehetőségét.

⁴ Gazdag Ferenc – Tálás Péter: A biztonságot veszélyeztető tényezőkről I. *Nemzet és Biztonság*, (2008a), 4. 3–12.; Gazdag Ferenc – Tálás Péter: A biztonságot veszélyeztető tényezőkről II. *Nemzet és Biztonság*, (2008b), 6. 3–16.; Gazdag Ferenc: A biztonságot veszélyeztető tényezőkről III. *Nemzet és Biztonság*, (2008), 9. 3–18.

⁵ Gazdag–Tálás (2008a) i. m. 9.

⁶ Finszter Géza: *Rendészettan*. Budapest, Dialóg Campus, 2018. 268.

⁷ A másodlagos rendészeti szerveket csak az különbözteti meg az elsődleges rendészeti szervtől, hogy ugyan nagyságrenddel kevesebb, de még így is erőteljes a legitím kényszeralkalmazási lehetőségük az általános rendőrséghez képest. Balla Zoltán: A rendészet fogalma és rendszere, a nemzetbiztonsági igazgatás. In Korinek László (szerk.) *Értekezések a rendészetről*. Budapest, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, 2014. 37.

igazgatást tehát nem a rendészet részének, hanem azzal szoros kapcsolatban álló, de mellérendelt szférának tartják.⁸

Finszter Géza kis túlzással azt mondja, a kockázat ugyanazt a szerepet tölti be a nemzetbiztonsági igazgatásban, mint a gyanú a büntetőeljárásban. Álláspontja szerint a kockázat felismerésétől függ, hogy mikor keletkezik nemzetbiztonsági ügy, vagyis a szolgálatoknak mikor kell aktivitásba lépniük, miről és milyen mélységig célszerű információkat gyűjteniük.⁹ Az államnak kötelezettsége az ország szuverenitásának érvényre juttatása, politikai, gazdasági és honvédelmi érdekeinek megóvása, a szuverenitást, illetőleg az alkotmányos rendet *sértő vagy veszélyeztető* tevékenységek felderítése és elhárítása. Finszter meglátása szerint a nemzetbiztonsági fenyegetések jelentős része gondolatokból, véleményekből keletkezik,¹⁰ ugyanakkor a nemzetbiztonsági kockázatok köre sokkal szélesebb annál a térnél, ahol a büntetőjogi fenyegetés hatékony lehet. A büntetőnormák csak kivételes esetekben lehetnek meghatározók abban, hogy milyen irányban kell a nemzetbiztonság műveleteit folytatni. A veszély lehet olyan távoli és absztrakt, hogy annak felismerése a jogszerű és kockázatokkal nem járó tevékenységek tömegében szinte lehetetlen. Viszont a távoli kockázatok, amelyek a közbiztonság vagy a büntetőjog szempontjából értékelhetetlenek, a nemzetbiztonsági szolgálatok számára felderítési feladatot jelenthetnek.¹¹

Olykor a büntetőjog nehezen, korlátozottan „képes” – például kémkedési – ügyet kezelni. Gál István László hiánypótló és aktuális tanulmányában kimutatta, hogy „nem könnyű feladat a büntetőjog eszköztára segítségével minden kétséget kizáróan bizonyítani a kémkedést. Az eddigi magyar gyakorlatban kizárólag olyan ügyek fordultak elő, amikor az elkövető minősített információkat (is) kiadott idegen szervezetek részére”, holott – teszem hozzá – a szervezetszerű együttműködés idegen hatalom titkosszolgálatával egy-egy esetben nyilvánvaló és bizonyítható.¹²

A büntetőjogban a „sérti vagy veszélyezteteti”, illetve a sérelem és a veszélyeztetés fogalmi köztérrel jár, a fogalmak értelmezése rendelkezésre áll. Leegyszerűsítve, közérthetően úgy foglалható össze, hogy a sérelem bekövetkezett kár, míg a veszélyeztetés a potenciálisan bekövetkező sérelem fogalma. Lényegében minden sérelem veszélyeztetés is (volt), de nem minden veszélyeztetés jár végül sérelemmel. A veszélyhelyzet pedig azt jelenti, hogy fennáll a sérelem bekövetkezésének reális lehetősége. A veszély akkor közvetlen, ha térben és időben behatárolt, vagyis már meghatározható az a személyi kör, illetve a javaknak az a csoportja, amelyet a sérelem rövid időn belüli beállta fenyeget.¹³

Bár megfeleltetni a büntetőjogot és a nemzetbiztonsági kérdéseket szabályozó jogszabályokat, törvényi helyeket nem lehet, analógiaként szükséges jelezni, a sérelem/sértés „erősebb”, már kárral járó esemény, körülmény, míg a veszélyeztetés az, amelynél a bekövetkezés valószínűségét lehet csak árnyalni, kifejezni.

⁸ Hetesy Zsolt: *A titkos felderítés*. Doktori értekezés. Pécs, Pécsi Tudományegyetem, 2011. 11–12.

⁹ Finszter (2018) i. m. 66., 156.

¹⁰ Uo. 68.

¹¹ Uo. 70–71.

¹² Gál István László: A kémkedés a magyar büntetőjogban. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 7. (2019) 2. 38–49. 47.

¹³ Belovics Ervin et alii: *Büntetőjog I. Általános rész A 2012. évi C. törvény alapján*. Budapest, HVG-ORAC, 2014.

1.3. Kockázat nemzetbiztonsági keretben

A nemzetbiztonsági kockázatok körének pontos meghatározása a szakmai diskurzusban és főként a mindennapokban, egyes esetekben (például státuszkérelmező külföldiek esetén) vitákat vált ki. Nehéz definiálni a nemzetbiztonsági kockázatok körét. Könnyebb néhány esetet felsorolva – példálózó jelleggel – rávilágítani, mi számít annak. A nyilvánvaló körülmények (például kémkedés vagy egy terrortámadás) mellett kétségkívül széles tárháza van azon tényezőknek, amelyeket többféleképpen nevezhetünk (kihívások, veszélyeztető tényezők, kockázatok). Közös bennük, hogy a távolban (helyben és/vagy időben) egy olyan esemény/cselekmény/szituáció kialakulását valószínűsítik, amely ellen az arra hivatott szervezeteknek lehetőség szerint megelőző jelleggel fel kell lépnie.

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény sem mondja ki egyértelműen, mi minősül nemzetbiztonsági kockázatnak, és erre vonatkozó egyértelmű felsorolás nem létezik (nem is létezhet).

Amikor a külföldiek Magyarországon valamilyen – tartózkodásra jogosító – státuszt kérnek, az idegenrendészeti és egyéb hatósági vizsgálatok mellett jellemzően bizonyos szintű nemzetbiztonsági szűrésen is átesnek. A migránsok esetében ugyanakkor a magyar közigazgatásban és vállalkozásoknál zajló nemzetbiztonsági ellenőrzés („átvilágítás”) során vizsgálandó kockázati elemektől részben eltérőeket szükséges vizsgálni.¹⁴ A lehetséges biztonsági kockázatokat ugyanakkor – függetlenül a vizsgált személy állampolgársági hovatartozásától, beosztásától vagy más egyéb szemponttól – minden esetben kontextusukban kell értelmezni, majd értékelni.

A nemzetbiztonsági szolgálatok, valamint a társrendészeti szervek, a Terrorelhárítási Központ (TEK) és a Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ) sajátos eszközrendszerük és felhatalmazásuk alapján egy ellenőrző mechanizmus keretében, folyamatosan végzik a nemzetbiztonsági helyzet felülvizsgálatát, értékelését. Ennek célja az államot és a társadalmat, a nemzetet fenyegető veszélyek, fenyegetések, kihívások azonosítása (felderítése), illetve azok aktív intézkedésekkel történő megszüntetése vagy legalább a negatív hatások csökkentése.¹⁵

A kockázatelemzés során mindig egy mátrixot szükséges néznünk, ahol az egyik tengelyen a bekövetkezés valószínűsége, míg a másik tengelyen a hatás, azaz a potenciális károsodás mértéke áll. Például nemzetbiztonsági területen egy – jellemzően titkos információgyűjtésből származó – egyoldalú, más forrásból ugyanakkor meg nem erősített, új tömeges migrációs hullámra vonatkozó értesülés esetén jól látható, miként alakul a kockázatelemzés. Mivel a példánkban szereplő információ szerint a hatás egy skálán (például enyhe–közepes–súlyos–rendkívül súlyos) a „súlyos” vagy „nagyon súlyos”, a kockázati besorolást jelentősen befolyásolja a bekövetkezés valószínűsége. Amennyiben ennek esélye „reálisan lehetséges – 25–50%”, akkor ez még közepes szintű kockázat. Amennyiben több forrás megerősíti, pontosítja

¹⁴ Laufer Balázs: Migrációs státuszkérelmezők esetében felmerülő lehetséges nemzetbiztonsági és terror kockázatok. *Terror és Elhárítás*, 6. (2017), 3. 67–107.

¹⁵ Szabó Károly: Elhárítási alapismeretek. In Kobilka István (szerk.): *Nemzetbiztonsági alapismeretek*. Budapest, Nemzeti Közszerkesztési és Tankönyv Kiadó Zrt., 2013. 150–151., 170.

a fenti információt, „nagyon valószínű – 75–85%”-ká válik a bekövetkezés, a kockázat magas szintűnek minősítendő.

2. A veszélyeztetés mértékének kifejezése

A valószínűség nyelvi „leképezése”, amikor az információszerző szervezetek a lehető legpontosabban szükséges fogalmazniuk, kiemelten fontos. Mekkora az esélye az előre jelzett esemény bekövetkezésének? Biztos, majdnem biztos vagy kevésbé valószínű. Sokszor egy-egy kifejezést szinonimaként helyettesítünk be, vagy a „nem zárható ki” jól hangzó fordulatot használjuk, ami valójában a bekövetkezés valószínűségét értelmezhetetlenül tágra nyitja, hiszen semmi sem zárható ki. Az Egyesült Királyságban a bírói döntések során meghatározott szavak/kifejezések pontosan tükrözik a valószínűséget. Az angolszász titkosszolgálati struktúrában már az 1960-as években jelentek meg belső, sokáig minősített (titkosított), elemzőknek készült füzetek, tananyagok arról, hogy a politikusok korrekt és szakszerű tájékoztatása érdekében mely kifejezéseket kell használni. Így Sherman Kent, a Central Intelligence Agency (CIA) egykori elemző vezetője egy tanulmányában már sorra vette az angol nyelv valószínűséget jól leíró kifejezéseit.¹⁶ Amennyiben felkeressük a brit biztonsági szolgálat (*British Security Service* – BSS, vagy más néven MI5) honlapját, látható, hogy a brit elhárítás a terrortámadások bekövetkezésének esélyét jelző külön skálát (*threat levels*) is nyilvánosságra hozta, hogy a szolgálat, a politikusok és a társadalom ugyanazt értsék az egyes kifejezések alatt.¹⁷

Az MI5 skálája – MI5 threat levels:

„What the threat levels mean

Threat levels are designed to give a broad indication of the likelihood of a terrorist attack:

1. LOW means an attack is highly unlikely;
2. MODERATE means an attack is possible, but not likely;
3. SUBSTANTIAL means an attack is likely;
4. SEVERE means an attack is highly likely;
5. CRITICAL means an attack is highly likely in the near future.”

A brit katonai nyelvezetben az Uncertainty Yardstick¹⁸ kifejezés alatt honosodott meg az a skála, ahol az egyes valószínűségek mellé számszerű értéket is kapcsoltak. Ilyen vagy ehhez hasonló felosztás a legtöbb nyugati ország katonai/titkosszolgálati szervezetében az elmúlt évtizedekben megjelent és jelenleg használatban van.

¹⁶ Sherman Kent: *Words of estimative probability*. 1964.

¹⁷ British Security Service – BSS, vagy más néven MI5 honlap.

¹⁸ *Understanding and Intelligence support to Joint Operations JPD 2-00* (3rd Edition), UK Ministry of Defence, 2011.

<i>„Qualitative Term:</i>	<i>Associated Probability Range</i>
1. <i>Remote or highly unlikely</i>	<i>Less than 10%</i>
2. <i>Improbable or unlikely</i>	<i>15–20%</i>
3. <i>Realistic probability</i>	<i>25–50%</i>
4. <i>Probable or likely</i>	<i>55–70%</i>
5. <i>Highly probable or highly likely</i>	<i>75–85%</i>
6. <i>Almost certain</i>	<i>More than 90%”¹⁹</i>

Vizsgáljuk meg, hogy az egyes magyar jogszabályokban milyen fogalmak fordulnak elő, és azok alatt mit lehet, és mit szükséges érteni. Ezen különbségek ugyanis olykor azt az érzetet keltik az olvasóban vagy a jogalkalmazóban, hogy csak „játék a szavakkal”, de ez koránt sincs így.

2.1. Az 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról

Az 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról (Nbtv.)²⁰ 68. § „(1) A nemzetbiztonsági szolgálatok által végzett nemzetbiztonsági ellenőrzés célja annak vizsgálata, hogy az állami élet és a nemzetgazdaság jogszerű működéséhez szükséges, valamint – amennyiben indokolt – a nemzetközi kötelezettségvállalásokból fakadó biztonsági feltételekkel összefüggésben, a nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személlyel kapcsolatosan nemzetbiztonsági kockázat megállapítható-e.

(2) A nemzetbiztonsági ellenőrzés alá eső személlyel kapcsolatosan *nemzetbiztonsági kockázat* áll fenn, olyan körülmény esetén, ami miatt

a) *nem alkalmas* a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszony törvényes, illetéktelen befolyástól mentes ellátására, vagy ha

b) *személyével szemben olyan körülmény áll fenn, amely sérti vagy veszélyezteti a minősített adat védelméhez fűződő érdeket.*” (Kiemelés: L. B.)

Ez a törvényi szakasz egyértelműen arra utal, hogy a kockázati tényezők vizsgálatának és értékelésének nem azonos, egzakt, jól körülhatárolható módszere áll rendelkezésre, hanem az egyes esetekben más szempontokat is mérlegelni kell. A nemzetbiztonsági ellenőrzés – a köznyelvben az „átvilágítás” – során a törvény a 71/B § (3) bekezdésében három másik szempontot ad meg, kettőt egyértelműen, egyet viszont tárgyan értelmezhetően. Egyrészt a munkakör befolyásolja, hogy miként értékelendők a kockázati elemek, másrészt a minősített adat védelméhez kapcsolódó követelmények (titoktartás rendszeres megsértése, a média vagy a szervezett bűnözés számára minősített információkat kiszivárogtató tevékenység gyanúja, potenciális lehetősége stb.). Harmadrészt viszont a törvényben szereplő „más biztonsági követelmények” alatt számos jelenség érthető, könnyen kiterjeszhetővé válik. Idesorolható akár egy nemzetbiztonsági védelem alatt álló minisztérium, más központi államhatalmi szerv biztonsági helyzetének sérülékenysége.

¹⁹ *Understanding and Intelligence support to Joint Operations JPD 2-00.* (2011) i. m. 3–23.

²⁰ 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról (Nbtv.).

A nemzetbiztonsági kockázat mellett a törvény az ellenőrzés felülvizsgálati eljárása kapcsán meghatároz olyan körülményeket is, amelyeknél az ellenőrzés kezdeményezésére jogosult személy tudomására jutását követően lefolytatható a felülvizsgálat.²¹

Szintén a nemzetbiztonsági kockázat egyes tartalmi elemeire lehet következtetéseket levonni az Nbtv. 2. számú mellékletében található Biztonsági kérdőívből.²²

Az Nbtv. 8/A. § (1) bekezdés d) pontja értelmében a Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ (TIBEK) vizsgálja Magyarország biztonsági és bűnügyi helyzetét, amelynek keretében közvetlen terrorfenyegetettség esetén, illetve *a fokozott kockázatot jelentő biztonsági kérdésekben* koordinációs tevékenységet lát el az érintett szervezetek bevonásával. A TIBEK támogató, koordinációs elemző-értékelő tevékenység során Magyarország nemzetbiztonsági, terrorfenyegetettségi és bűnügyi helyzetével, ezek meghatározott elemeivel, *konkrét kockázatokkal* vagy bűncselekményekkel kapcsolatos tájékoztató jelentéseket, háttér- és kockázatelemzéseket készít az együttműködő szervek részére a hatáskörükbe tartozó feladatok törvényes, szakszerű és eredményes ellátásának elősegítése céljából.

A törvény többször is használja a „*sértő vagy veszélyeztető*” szókapcsolatot. Így az Információs Hivatal (IH) „felderíti a Magyarország függetlenségét, politikai, gazdasági vagy más fontos érdekét sértő vagy veszélyeztető külföldi titkosszolgálati törekvéseket és tevékenységet”.²³ Az Alkotmányvédelmi Hivatal (AH) „felderíti és elhárítja a Magyarország függetlenségét, politikai, gazdasági, védelmi vagy más fontos érdekét sértő

²¹ 72/B. § (2) bek. Felülvizsgálati eljárás akkor folytatható le, ha „e) a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapjául szolgáló jogviszonyban álló személlyel kapcsolatban a nemzetbiztonsági ellenőrzés kezdeményezésére jogosult az alábbiakról szerez tudomást: ea) az ellenőrzött személy vagy a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója ellen indult büntető-eljárás vagy elzárással büntethető szabálysértés miatt indult szabálysértési eljárás, eb) az ellenőrzött személynek vagy a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozójának a külföldi személyekkel, szervezetekkel, külföldi érdekeltségeivel kapcsolatos körülményeiben bekövetkezett lényeges változás, ec) idegen állampolgárság, külföldi útlevél megszerzése, ed) kábítószer-fogyasztás, alkoholfüggőség, alkoholfogyasztással összefüggő magatartászavarok, ee) az igazolható jövedelemhez képest jelentős mértékű eladósodottság, pénzügyi kötelezettségek teljesítésének jelentős mértékű elmulasztása, jelentős mértékű, ismeretlen eredetű vagyongyarapodás, az igazolható jövedelemből nem fedezhető életvitel, ef) a minősített adatok kezelésére, a biztonságstechnológiai rendszerek használatára vonatkozó szabályok, a munkakör betöltésével kapcsolatos biztonsági előírások megsértése, eg) az ellenőrzött személy vagy a Polgári Törvénykönyv szerinti közeli hozzátartozója szervezett bűnözési körökkel, ellenérdekelte titkosszolgálatokhoz kötődő személlyel való kapcsolattartása, eh) az ellenőrzött életvitelében, körülményeiben bekövetkező olyan változás, amely alkalmas az ellenőrzött befolyásolására, zsarolhatóságára, ei) az ellenőrzött hivatali helyzetével való visszaélése, ej) az ellenőrzött szélsőséges politikai vagy vallási jellegű szervezetekkel, csoportokkal való kapcsolattartása, ilyen szervezetekhez, csoportokhoz való tartozása, illetve ezek anyagi jellegű támogatása.”

²² A kérdőív kérdései között, számos utal a kockázatot jelentő elemekre, a szolgálat által vizsgálandó körülményekre. Többek között ilyen a huzamosabb idejű külföldi tartózkodás, a jövedelmi viszonyok, a büntető- és szabálysértési eljárások, más, korábbi biztonsági ellenőrzéshez kötött munkakör. Külföldi hírszerzés jelenlétére utaló körülmények, külföldi hatóság alkalmazott-e idegenrendészeti kiutasításra, beutazási vagy tartózkodási tilalomra irányuló intézkedést, külföldi magánjellegű kapcsolatok, e külföldiek foglalkozása, szenvedélybetegségek, függőségek, eltitkolt szexuális kapcsolat, vagy nexus demokratikus jogállam törvényes alapelveit tagadó vagy ilyen jellegű tevékenységet kifejtő fasiszta, nyilas, kommunista, anarchista vagy egyéb szélsőséges szervezettel, mozgalommal, csoporttal stb.

²³ Nbtv. 4. § b) pont.

vagy veszélyeztető külföldi titkosszolgálati törekvéseket és tevékenységet”.²⁴ A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat (KNBSZ) „felderíti és elhárítja a külföldi titkosszolgálatoknak Magyarország szuverenitását, honvédelmi érdekeit sértő vagy veszélyeztető törekvéseit és tevékenységét”.²⁵ Látható, hogy a kifejezés három esetben is a külföldi titkosszolgálatok tevékenysége, azaz a kémelhárításra adott felhatalmazásnál szerepel. A három fenti törvényi hely mellett további két helyen szerepel így a szókapcsolat. Egyrészt a személyvédelem terén kimondja, hogy a „nemzetbiztonsági védelem célja az 1. számú mellékletben meghatározott személyek (vagyis a védett személyek) tevékenysége ellen irányuló, valamint e személyek tevékenységéhez kötődő védett információk jogellenes megszerzését célzó – ezáltal Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit sértő vagy veszélyeztető – leplezett törekvések felderítése és elhárítása”.²⁶ Másrészt az értelmező rendelkezések sorában kifejti, hogy a nemzetbiztonsági érdek e törvény alkalmazásában többek között „az ország politikai, gazdasági, honvédelmi érdekeit sértő vagy veszélyeztető leplezett törekvések felfedése és elhárítása”.²⁷ A két utóbbi megjelenés során a szókapcsolat a kémelhárításon túl kiszélesedve már minden egyéb leplezett – azaz nyíltan fel nem lépő, vagyis rejtett, vagy látható, de fedett, álcázott²⁸ – törekvést ide ért, így a szervezett bűnözői beépülést, az álcázott katonai támadás előkészületét vagy akár szélsőséges erők, szervezetek, csoportok rejtett hatalomátvételi kísérletét stb.

A *veszélyeztető, veszélyeztetés* szófordulat, továbbá a nemzetbiztonságot vagy az ország *nemzetbiztonságát veszélyeztető* szókapcsolat jóval többször szerepel a törvényben. Így többek között az IH „információkat gyűjt a *nemzetbiztonságot veszélyeztető*, külföldi szervezett bűnözésről, különösen a terrorszervezetekről, a jogellenes kábítószer- és fegyverkereskedelemről, a tömegpusztító fegyverek és alkotóelemeik, illetve az előállításukhoz szükséges anyagok és eszközök jogellenes nemzetközi forgalmáról”.²⁹ Ez esetben a nemzetbiztonságot veszélyeztető jelenségekről beszél a törvény.

Az AH „felderíti és elhárítja a Magyarország *nemzetbiztonságát veszélyeztető*, a g) pont szerinti a letelepedett jogállást igazoló okmány, a menekültkénti elismerési és a magyar állampolgárságért folyamodó kérelmekhez kapcsolódó, Magyarországra jogellenesen belépő, itt tartózkodó, illetve ezt elősegítő, és ilyen módon *az ország nemzetbiztonságát veszélyeztető* személyek, csoportok leplezett tevékenységét”.³⁰ A jogellenes, illegális migráció elleni küzdelemre felhatalmazást adó törvényi szakaszban a fenti szókapcsolat két alkalommal is előfordul.

²⁴ Nbtv. 5. § a) pont.

²⁵ Nbtv. 6. § b) pont.

²⁶ Nbtv. 67. § (1) bek.

²⁷ Nbtv. 74. § ab) pont.

²⁸ James McCargar: *A titkos háború* című kiváló művében mutatta be, mi a különbség a fedett műveletek, a rejtett műveletek és a titkos politikai akciók között, illetve mélységében rávilágított, miként kell mindezt „felügyelni” a kémelhárításnak. A magyar szakirodalomtól szokatlan módon kifejtette a biztonsági szerven és a kémelhárítás közötti szakmafilozófiai különbségeket is, amelyek létezőek annak ellenére, hogy általában a biztonsági szolgálatok egyúttal a legfőbb kémelhárító szervek. Christopher Felix – James McCargar: *A titkos háború*. Budapest, Európa, 1993.

²⁹ Nbtv. 4. § c) pont.

³⁰ Nbtv. 5. § p) pont.

A 6. § e) pontja alapján a KNBSZ a Magyar Honvédség műveleti területen lévő alakulatait és azok állományát veszélyeztető törekvésekről és tevékenységekről is információt gyűjt, a 6. § g) pontja szerint pedig felderítő tevékenységet végez a *honvédelmi érdeket veszélyeztető* kibertevékenységekről és -szervezetekről. Továbbá a 6. § i) pont kimondja, hogy a KNBSZ információkat gyűjt a *nemzetbiztonságot veszélyeztető* jogellenes fegyverkereskedelemről a honvédelmi szervezetek biztonságát veszélyeztető szervezett bűnözésről, ezen belül kiemelten a jogellenes kábítószer- és fegyverkereskedelemről.

A szolgálatok feletti demokratikus kontroll során is feltűnik a veszélyeztetés. E szerint az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága által folytatott parlamenti ellenőrzés során a miniszter és a nemzetbiztonsági szolgálatok tájékoztatási kötelezettsége nem terjed ki azon információk szolgáltatására, amelyek átadása konkrét ügyben a módszer, illetve forrás (közreműködő személye) védelméhez fűződő kiemelt súlyú nemzetbiztonsági érdeket veszélyeztetné.³¹

A nemzetbiztonsági törvény a *kihívás* fogalmát nem használja, a *fenyegetést* mint fogalmat is kizárólag két jelenség, a kiber- és a terrorfenyegetés kapcsán a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat (NBSZ), valamint a TIBEK feladatait részletezően.

Összefoglalva, a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben az alábbi fogalomhasználattal találkozunk:

- nemzetbiztonsági kockázat;
- kockázat;
- kockázati tényező;
- fokozott kockázatot jelentő biztonsági kérdések;
- konkrét kockázatok.

Sértő vagy veszélyeztető szókapcsolat mint valamely védendő értéket, tárgyat sértő vagy veszélyeztető tevékenység, jelenség:

Magyarország függetlenségét, politikai, gazdasági vagy más fontos érdekét sértő vagy veszélyeztető külföldi titkosszolgálati törekvések és tevékenységek; külföldi titkosszolgálatoknak Magyarország szuverenitását, honvédelmi érdekeit sértő vagy veszélyeztető törekvései és tevékenysége; védett információk jogellenes megszerzését célzó – ezáltal Magyarország nemzetbiztonsági érdekeit sértő vagy veszélyeztető – leplezett törekvések; az ország politikai, gazdasági, honvédelmi érdekeit sértő vagy veszélyeztető leplezett törekvések felfedése és elhárítása.

Sérti vagy veszélyeztetési szókapcsolat: sérti vagy veszélyeztetési a minősített adat védelméhez fűződő érdeket.

Veszélyeztető, veszélyeztetés mint valamely védendő értéket, érdeket, jelenséget veszélyeztető törekvés, tevékenység:

- a nemzetbiztonságot veszélyeztető, például külföldi szervezett bűnözésről, különösen a terrrorszervezetekről;
- az ország nemzetbiztonságát veszélyeztető;
- Magyarország nemzetbiztonságát veszélyeztető;

³¹ Nbtv. 16. § (1) bek.

- a Magyar Honvédség műveleti területen lévő alakulatait és azok állományát veszélyeztető törekvések;
- a honvédelmi szervezetek biztonságát veszélyeztető szervezett bűnözés;
- a módszer, illetve forrás (közreműködő személye) védelméhez fűződő kiemelt súlyú nemzetbiztonsági érdeket veszélyeztetné.

2.2. *A minősített adat védelméről szóló törvény elemzése*

A Mavtv. (2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről) 5. § (1) bekezdése szerint minősítéssel védhető közérdek: Magyarország szuverenitása, területi integritása, alkotmányos rendje, honvédelmi, nemzetbiztonsági, bűnüldözési és bűnmegelőzési tevékenysége, igazságszolgáltatási, központi pénzügyi, gazdasági tevékenysége, külügyi vagy nemzetközi kapcsolatai, állami szervezettel szembeni külső befolyástól mentes, zavartalan működésének biztosítása.

Az adat minősítéssel csak akkor védhető, ha a keletkezett adat a fent meghatározott minősítéssel védhető közérdekek körébe tartozik, az adat nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetetlenné tétele károsítja a minősítéssel védhető közérdeket, és az adat nyilvánosságát és arra feljogosított személyen kívüli megismerhetőségét meghatározott ideig korlátozni szükséges.

A törvény 1. melléklete a *kármérték* fogalmát használja, és a minősítési szint meghatározásához szükséges kármértékeket is részleteiben feltünteti. Így az alábbi kulcskifejezések érdemelnek figyelmet a kármérték meghatározása, becslése során:

1. Rendkívül súlyos kár – „Szigorúan Titkos!” – a kár mértékének kifejezése: *„közvetlenül és tartósan sérti vagy veszélyezteti Magyarország szuverenitását, [...], tartósan gyengíti az ország honvédelmi képességeit, [...], „jelentősen gyengíti az ország hírszerző és elhárító képességeinek folyamatos hatékonyságát”, de szintén ilyen, amennyiben „nagy számú embert érintő közvetlen életveszéllyel jár, [...].”* (Kiemelés: L. B.)
2. Súlyos kár – „Titkos!” – a kár mértékének nyelvi kifejezése: *„okozott sérelem nem küszöbölhető ki, de enyhíthető, továbbá, ha ellehetetleníti vagy lényegesen akadályozza az állami vagy közfeladatot ellátó szerv rendeltetésszerű működését és ezáltal közvetlenül Magyarország törvényben meghatározott érdekeit sérti, az állampolgárok biztonságának és alkotmányos jogainak komoly sérelmével jár, közvetlen életveszélyt okoz, jelentősen hátráltatja a honvédelmi és nemzetbiztonsági tevékenység folyamatos hatékonyságát, feszültséget okoz Magyarország más országokkal fennálló kapcsolataiban.”* (Kiemelés: L. B.)
3. Kár – „Bizalmas” – a kár mértékének leírása: *„[...] okozta érdeksérelem vagy veszélyeztetés ellenintézkedésekkel lényegesen enyhíthető, és az nem jár jelentős anyagi, pénzügyi ráfordításokkal. Továbbá, ha az állam érdekérvényesítő képességeit hátráltatja vagy jelentősen zavarja, a diplomáciai kapcsolatok tényleges sérelmét eredményezi, aminek következménye hivatalos tiltakozás vagy enyhébb szankció lehet. Sérti az állampolgárok biztonságát*

és alkotmányos jogait, jelentősen sérti a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdasági szervezet működését, hátráltatja a honvédelem és a nemzetbiztonsági tevékenység, illetve a szövetséges tagállamokkal közös biztonsági érdekek védelmének hatékonyságát, *gátolja* valamely legalább öt évi szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény felderítését vagy elősegíti valamely ilyen bűncselekmény elkövetését, megzavarja az állami vagy közfeladatot ellátó szerv működési rendjét, feladat- és hatáskörének gyakorlását.” (Kiemelés: L. B.)

Hátrányosan érinti az állam érdekeit – „Korlátozott terjesztésű!” – „[...] az adat érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetetlenné tétele *megzavarja* az állami vagy közfeladatot ellátó szerv működési rendjét, feladat- és hatáskörének gyakorlását és ezáltal közvetve Magyarország törvényben meghatározott érdekeit *hátrányosan érinti*, a *hátrány* azonban az elhárítására tett intézkedésekkel *lényegesen enyhíthető vagy kiküszöbölhető*. Az államnak az 1–3. pontba nem tartozó pénzügyi *veszteséget okoz*, továbbá, ha az állampolgárok vagy a gazdálkodó szervezetek részére jogtalan nyereséget vagy előnyszerzést tesz lehetővé.” (Kiemelés: L. B.)

Összefoglalva, a minősített adat védelméről szóló törvény a potenciális kár mértékéhez kapcsolta a minősítési szinteken, és a törvényalkotó részletesen meghatározta, mely közérdek/nemzetbiztonsági érdek sérelme során milyen mélységű, milyen jellegű, továbbá miként mérsékelhető kár keletkezhet. Figyelmet érdemel, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény szűkebb fogalmi készletéhez képest más kifejezések is helyet kaptak a Mavtv.-ben. Így a „feszültséget okoz”, „gátolja”, „hátráltatja”, „jelentősen zavarja”, „veszteséget okoz” kifejezések, amelyek ugyan szokatlanak tűnnek, de használatuk a biztonságpolitikában, főként a nemzetközi kapcsolatok terén elfogadott. A törvény mellékletéből a jobb áttekinthetőség érdekében felsorolva:

- közvetlenül és tartósan sérti vagy veszélyezteti;
- tartósan gyengíti;
- jelentősen gyengíti;
- sérelem nem küszöbölhető ki, de enyhíthető;
- ellehetetleníti;
- lényegesen akadályozza;
- komoly sérelmével jár;
- jelentősen hátráltatja;
- feszültséget okoz;
- érdeksérelem vagy veszélyeztetés ellenintézkedésekkel lényegesen enyhíthető;
- hátráltatja, vagy jelentősen zavarja;
- tényleges sérelmét eredményezi;
- gátolja;
- megzavarja;
- hátrányosan érinti;
- veszteséget okoz.

2.3. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény (2007. évi I. törvény – Szmtv.)

A szabad mozgás jogával rendelkezők körében (erőteljesen leegyszerűsítve EGT-állampolgárok) nincs engedélyezésre irányuló eljárás, nincs formális nemzetbiztonság szempontú ellenőrzés, regisztrációs kötelezettség fennáll Magyarországon.³²

Az EGT-polgárok is jelenthetnek veszélyt a nemzetbiztonságra, személyük, hátterük, kapcsolatrendszerük, törekvéseik okozhatják egy adott tagállam biztonsági helyzetének sérelmét. Az elmúlt két évtized rávilágított, a nyugat-európai úgynevezett *homegrown* terrorizmus következtében a már EU-s állampolgárnak született, bevándorló háttérű személyek tevékenysége is jelenthet kiemelt veszélyt. Akár egy másik tagállam hírszerző szervének információgyűjtő tevékenysége is a nemzeti érdekek sérelmével járhat, törvénytörtő cselekmények eltűrése – főként a minősített adatok védelme mentén – még az Európai Unió tagállamai között sem várható el.

A szabad mozgás és tartózkodás jogának korlátozása: az Szmtv. 33. § alapján az e törvény hatálya alá tartozó személyek beutazáshoz és tartózkodáshoz való joga az *arányosság elvének betartásával* és az érintettnek *kizárólag* olyan *személyes magatartása* alapján korlátozható, amely valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent a közrendre, a közbiztonságra, a nemzetbiztonságra vagy a közegészségügyre.

Itt a törvényalkotó a veszélyeztetésnek minősített esetét követeli meg ahhoz, hogy a mozgás szabadsága és a tartózkodás joga korlátozható legyen: több, három minősítő jelző is nyomatékositja ezt: 1. valódi 2. közvetlen 3. súlyos. Ezek közül az utóbbit még könnyebb definiálni, a jogalkalmazás során a szolgálatoknak értelmezni, de a veszély közvetlensége is már vitákat válthat ki egy külföldi személy tevékenységének megítélése során. A *valódi* jelző álláspontom szerint kevéssé értelmezhető. Még a távoli veszély is valódi, csak a bekövetkezés esélye és a várható kár mértéke elenyésző, vagy még térben, időben távoli.

Kiutasítás: A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkezők az országból kiutasíthatók. A törvény 40. § (2) c) pontja szerint az eljáró hatóság kiutasíthatja azt az EGT-állampolgárt vagy azt a családtagot, akinek beutazása vagy tartózkodása *valódi, közvetlen és súlyos veszélyt* jelent *Magyarország* közrendjére, köz- vagy nemzetbiztonságára.

Vízumkonzultáció: Az Szmtv. 86. § (6)–(7) bekezdései alapján felhatalmazást kap az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszter, hogy a külpolitikáért felelős miniszterrel, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszterrel, valamint a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszterrel egyetértésben, rendeletben állapítsa meg azokat az eseteket, amikor – a közbiztonság és a nemzetbiztonság védelme érdekében – más schengeni állam vízumkiadó hatósága

³² Az Európai Unió léte a tőke, az áruk (és a szolgáltatások), valamint a személyek szabad áramlásán alapul. A személyek Unión belüli szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joga képezi az uniós polgárság alappilléret. Az EU-n belül egyik fő vívmány, hogy a tagállamok polgárai a közösség területén szabadon mozoghatnak és tartózkodhatnak. Lényegében az EU-tagállamok polgárainak de facto csak bejelentési, regisztrációs kötelezettségük van, amikor más tagállamba költöznek, vagy huzamosabb ideig ott kívánnak tartózkodni.

a kilencven napot meg nem haladó, tervezett tartózkodásra jogosító vízum kiadását megelőzően a központi vízumhatósággal egyeztet. Felhatalmazást kap az idegenrendészetért és menekültügyért felelős miniszter arra is, hogy a külpolitikáért felelős miniszterrel, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok irányításáért felelős miniszterrel, valamint a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben határozza meg azokat a harmadik országokat, amelyek állampolgárai részére kiadott vízumokról a Vízumkódex 31. cikk (1) bekezdése szerint a központi vízumhatóság tájékoztatást kér.

Külön kategóriát jelent a tartózkodási kártyával, állandó tartózkodási kártyával rendelkezők köre. Rájuk is a fent jelzett Szmvtv. 33. § az irányadó. Az Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság (OIF) a szabad mozgás jogával rendelkező harmadik országbeli részére tartózkodási kártyát állít ki, amely visszavonható, vagy annak lejártát követően nem hosszabbítható, amennyiben a személy súlyos veszélyt jelent Magyarországra nézve. Ehhez ugyanakkor a hatóság egyedi ügyben véleményt kérhet olyan hatóságtól, amely képes a szakkérdés megítélésére, így például a TEK-től vagy az AH-tól. Új szabályozást vezettek be a magyar állampolgárok harmadik országbeli családtagjai vonatkozásában. A magyar állampolgárok harmadik országbeli állampolgár családtagjaira vonatkozó eljárásokban 2019. január 1-jétől követően indult, és megismételt eljárásokban már a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.³³

Látható, hogy a szabad mozgás jogával rendelkezők esetében megjelenik a fokozatosság kérdése: EGT-polgárok beutazása és tartózkodása kizárólag olyan személyes magatartás alapján korlátozható, amely valódi, közvetlen és súlyos veszélyt jelent a közrendre, a közbiztonságra, a nemzetbiztonságra vagy a közegészségügyre, míg a harmadik országbeliek tartózkodása, letelepedése során elegendő a nemzetbiztonság veszélyeztetésének vizsgálata.

3. Következtetések

A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben a nemzetbiztonsági ellenőrzés alapján megállapítandó nemzetbiztonsági kockázat esetén szükséges lehet annak pontosabb definiálása vagy az értelmezés kereteinek magyarázata. Kimutattam, hogy a törvény számos fogalmat használ, és nem konzekvensen. Például a „sértő vagy veszélyeztető” szókapcsolaton és a „nemzetbiztonsági kockázaton” túl megjelenik a TIBEK hatás- és feladatkörénél a nehezebben értelmezhető „fokozott kockázatot jelentő biztonsági kérdések” vagy a „konkrét kockázatok” kifejezések.

A minősített adat védelméről szóló törvény a kármérték oldaláról közelítve a legszélesebb leírását adta a veszélyeztetés fokozatainak. Egy migrációs tárgyú törvényben szintén megjelent a veszélyeztetés számos árnyalata.

Egy jogszabályban lefektetett fokozatrendszer ugyanakkor nagy előrelépést hozhatna a gyakorlati munkában. Például a külföldi státuszkérelmezők (legális migránsok) nemzetbiztonsági szűrése során: amikor a szolgálat(ok) és rendészeti szervek

³³ 2018. évi CXXXIII. törvény az egyes migrációs tárgyú és kapcsolódó törvények módosításáról.

egy kérelmező kapcsán előbb a szakhatósági (vagy véleményezési) eljárásban, majd fellebbezés esetén a bíró előtt „védik meg” álláspontjukat, és a bíró, az ügyvéd, valamint az eljáró nemzetbiztonsági és idegenrendészeti szervek is egyazon törvényi skála mentén lennének képesek az összegyűjtött bizonyítékokat, műveleti és egyéb információkat értékelni. A rendészeti szervek egy-egy kifejezés alatt a veszélyeztetés egyazon szintjét értenék, így a széttöredezett biztonsági struktúrában a szervek és az információkat összefogó TIBEK közötti szakmai kommunikáció tovább javítható.

Mindezek alapján bizonyítottam, hogy a vizsgált jogszabályokban a nemzetbiztonság veszélyeztetésének megjelenése nem egységes. Álláspontom szerint megfontolandó egy egységes nemzeti veszélyeztetést definiáló fokozatrendszer kialakításának megkezdése.

Felhasznált irodalom

- Balla Zoltán: A rendészet fogalma és rendszere, a nemzetbiztonsági igazgatás. In Korinek László (szerk.) *Értekezések a rendészetről*. Budapest, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar, 2014. 17–51.
- Belovics Ervin – Gellér Balázs – Nagy Ferenc – Tóth Mihály: *Büntetőjog I. Általános rész A 2012. évi C. törvény alapján*. Budapest, HVG-ORAC, 2014.
- Felix, Christopher – James McCargar: *A titkos háború*. Budapest, Európa, 1993.
- Finszter Géza: *Rendészettan*. Budapest, Dialóg Campus, 2018.
- Gazdag Ferenc – Tálás Péter: A biztonságot veszélyeztető tényezőkről I. *Nemzet és Biztonság*, (2008a), 4. 3–12. Elérhető: www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/gazdag_ferenc__talas_peter-a_biztonsagot_veszelyeztet___tenyez__kr__i_i_.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 09. 10.)
- Gazdag Ferenc – Tálás Péter: A biztonságot veszélyeztető tényezőkről II. *Nemzet és Biztonság*, (2008b), 6. 3–16. Elérhető: www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/gazdag_ferenc__talas_peter-a_biztonsagot_veszelyeztet___tenyez__kr__ii_.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 09. 10.)
- Gazdag Ferenc: A biztonságot veszélyeztető tényezőkről III. *Nemzet és Biztonság*, 9. (2008), 3–18. Elérhető: www.nemzetesbiztonsag.hu/cikkek/gazdag_ferenc-a_vilag_francia_szemuvegen_at.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 09. 10.)
- Gál István László: A kémkedés a magyar büntetőjogban. *Nemzetbiztonsági Szemle*, 7. (2019), 2. 38–49. DOI: <https://doi.org/10.32561/nsz.2019.2.4>
- Hetesy Zsolt: *A titkos felderítés*. Doktori értekezés. Pécs, Pécsi Tudományegyetem, 2011.
- Laufer Balázs: Migrációs státuszkérelmezők esetében felmerülő lehetséges nemzetbiztonsági és terror kockázatok. *Terror és Elhárítás*, 6. (2017), 3. 67–107. Elérhető: http://epa.oszk.hu/02900/02932/00012/pdf/EPA02932_terror_elharias_2017_3_067-107.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 09. 11.)
- Resperger István: Biztonsági kihívások, kockázatok, fenyegetések és ezek hatása Magyarországra 2030-ig. *Felderítő Szemle*, 12. (2013), 3. 5–36. Elérhető: www.knbsz.gov.hu/hu/letoltes/fsz/2013-3.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 09. 10.)

Resperger István: *A fegyveres erők megváltozott feladatai a katonai jellegű fegyveres válságok kezelése során*. Doktori értekezés. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2002.

Kent, Sherman: *Words of estimative probability*. 1964. Elérhető: www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIA-RDP93T01132R000100020036-3.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 10. 10.)

Szabó Károly: Elhárítási alapismeretek. In Kobilka István (szerk): *Nemzetbiztonsági alapismeretek*. Budapest, Nemzeti Közszerzői és Tankönyv Kiadó, 2013. 148–177.

Understanding and Intelligence support to Joint Operations JPD 2-00. (3rd Edition), UK Ministry of Defence, 2011. Elérhető: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/311572/20110830_jdp2_00_ed3_with_change1.pdf (A letöltés dátuma: 2020. 10. 10.)

Internetes forrás

British Security Service – BSS, vagy más néven MI5 honlap. Elérhető: www.mi5.gov.uk/threat-levels (A letöltés dátuma: 2020. 10. 10.)